

SENTÈNCIA de 26 de setembre de 2003

- Comptes corrents indistints: naturalesa jurídica.**
- **Bloqueig dels comptes indistints: requisits.- Solidaritat de creditors: relacions internes i externes.**
 - **Recurs d'apel·lació: naturalesa jurídica.- Diligències per a proveir millor: finalitats.**
 - **Prova en la segona instància: requisits**

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal dels germans Dolors i Gil C.C. van formular demanda, de data 13-10-1994, contra la mercantil BANC INTERNACIONAL, S.A., en virtut de la qual demanava la condemna de l'entitat bancària a l'abonament de totes les sumes de diners representatives dels ròssecs creditors de la totalitat dels comptes oberts a BANC INTERNACIONAL oberts pel Sr. Rafael C.M., així com els interessos meritats per aquelles sumes i al pagament dels danys i perjudicis per les molèsties materials i morals, que xifrava en un milió de pessetes i la totalitat de les costes processals.

En data 10-11-1994 BANC INTERNACIONAL D'ANDORRA, S.A. va al·legar excepció de manca de legitimació passiva i l'Honorable Tribunal de Batlles va dictar Aute, de 25-5-1995, que establia: "DECIDEIX: Únic.- Estimar l'excepció de manca de legitimitat passiva formulada per la representació processal de BANC INTERNACIONAL, S.A. per escrit de data 10 de novembre de 1994, sense fer especial menció en costes". El Tribunal Superior va dictar Aute de 18-1-1996 que revocava el de primera instància i acordava: "DECIDIM Revocar l'aute de data 25 de maig de 1995 dictat per l'Hble. Batlle en el judici verbal civil del que demana el present recurs, declarant la inexistència de l'excepció plantejada pel defenent, el que determina la continuació del procediment pels pertinents tràmits i conforme a Llei, sense fer declaració sobre les costes causades derivades del present incident".

II.- Traslladada la demanda a BANCA MORA, S.A. per a contestar-la, l'entitat bancària ho va fer mitjançant escrit de 23-1-1997, i també amb la mateixa data va oposar-se BANC INTERNACIONAL D'ANDORRA, S.A., i l'Honorable Tribunal de Batlles va dictar sentència, de data 9-1-2003, en la que determinava: "DECIDEIX Desestimar la demanda formulada en data 13 d'octubre de 1994 per la procuradora Sra. Marie France C.C., actuant en nom i representació dels Srs. Dolors i Gil C.C., contra "BANC INTERNACIONAL, S.A." i "BANCA MORA, S.A.", absoldre les defenents de les pretensions de l'adversa, condemnar als demandants a satisfer les despeses judicials en els termes del darrer Considerant".

III.- La part agent va formular recurs d'apel·lació contra la sentència dictada per l'Honorable Tribunal de Batlles i, en data 16-4-2003, va presentar el seu escrit de conclusions, segons el qual sol·licitava la revocació de la sentència.

Els defenents van presentar llurs escrits de contesta a les conclusions, en data 13 de maig de 2003, i van sol·licitar la confirmació de la resolució d'instància i la imposició de les costes processals a la part recurrent.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- El recurs d'apel·lació de la part agent combat, en primer terme, la manca de solidaritat de les dues entitats bancàries i, en segon terme, la inadequada valoració dels fets en relació al seu ordre cronològic i a l'existència, al seu parer, d'uns il·lícits civils comesos pel grup Banc Internacional/Banca Mora. Nogensmenys, abans de procedir al seu examen correspon efectuar dues precisions prèvies. La primera, relativa a la petició de prova, consistent en el requeriment a l'INAF per què acrediti que Banc Internacional i Banca Mora consoliden els seus comptes com un sol Banc. Aquesta prova, sol·licitada com a prova per a millor proveir, ha de ser refusada. En efecte, l'article 73 de la Llei Transitòria dels Procediments judicials determina que la prova en segona instància esdevé molt limitada, atès que la segona instància en el dret andorrà no es configura com un nou judici sinó com una revisió de l'efectuat en primera instància. I a aquesta conclusió s'ha d'afegir que la pràctica de les proves per a millor proveir constitueix una facultat del Tribunal quan del material probatori existent

a les actuacions existeixen absències probatòries que dificulten la resolució del judici i que no són imputables a la manca de diligència de les parts litigants. Però en el present cas no concorren aquests extrems, tota vegada que l'esmentat recurs pot ésser resolt sense necessitat d'acordar la pràctica de la prova sol·licitada. I la segona precisió és referent a l'ordre de l'anàlisi dels diferents greuges que el recurrent esmenta en el seu recurs d'apel·lació. Així, encara que en el mateix es combat primerament la manca de fixació de responsabilitat solidària de les dues entitats bancàries i després es combat la valoració de la prova, realitzada pel Tribunal de Batlles, i que aquest no hagi apreciat la conducta negligent que imputa a les esmentades entitats, a judici d'aquesta Sala, s'ha de procedir en l'ordre invers. Així, cal analitzar si realment, de la prova que existeix a les actuacions, es pot apreciar l'existència d'una actuació negligent per part de l'entitat bancària que hagi motivat la producció d'un perjudici als agent i, només si aquest aspecte obté una resposta positiva, examinar si dels danys i perjudicis ha de respondre Banca Mora o bé també s'ha de condemnar a Banc Internacional, al formar part tots dos del mateix grup bancari i participat de la mateixa direcció, logotip, serveis centrals i assessoria jurídica.

II. Centrat en les línies precedents l'objecte de debat, correspon ara examinar si els il·lícits civils que la part recurrent va denunciar a la instància, i sobre els quals insisteix de nou en apel·lació, es desprenen de la prova practicada, per la qual cosa, s'ha d'observar si l'apreciació de la prova i la seva valoració, també combatuda pel recurrent, ha estat adequada per l'òrgan judicial de primera instància.

Així, la part apel·lant manifesta que l'entitat bancària va conèixer l'existència dels hereus del cotitular del compte indistint numeral 6592 abans del 21 d'abril de 1992 i fou negligent atenent les ordres de l'altre cotitular del compte, perquè ni és cert que s'hagués informat als hereus del Sr. C.M. de les ordres de traspàs del primer cotitular del compte ni ho és tampoc que no s'haguessin lliurat els certificats notariais fins el mes de maig de 1992, sinó que en el mes de març, amb motiu de la segona visita al Banc, es van lliurar. S'afegeix que no és cert tampoc que s'ignorés que els agents volguessin bloquejar el compte o retirar diners. Si s'examina la prova que existeix a les actuacions, es pot concloure, en primer terme, que el compte del qual era cotitulat el Sr. C.M., era un compte de titularitat indistinta o solidària i que els seus nebots es van presentar a l'entitat bancària per acreditar la seva condició d'hereus del causant i interessar-se pels comptes que pogués tenir el seu difunt

oncle. I si bé en aquesta primera visita es va comunicar als hereus l'existència d'un compte corrent a Banca Mora i que el seu ròssec es trobava sobre els sis milions de pessetes (entre pessetes i francs francesos), no ho és menys que, malgrat conegués la qualitat d'hereus dels mateixos, va actuar de forma diligent quan va exigir als agents que acreditessin que no s'havia atorgat cap altre disposició mortis causa, en virtut de la qual s'hagués pogut atribuir la titularitat del compte a altres beneficiaris (vgr. llegat efectuat en codicil). I arribats a aquest punt, la part recurrent assenyala un primer il·lícit civil en el fet de no bloquejar o permetre la disposició de l'altre cotitular i aquesta pretesa negligència no existeix. I no existeix perquè abans d'acreditar la seva condició de cotitulars del compte, provant que no s'havia atorgat cap altre acte mortis causa per part del Sr. C. que hagués atribuït la cotitularitat del compte a un altre beneficiari, l'entitat bancària havia de complir les ordres de disposició que el creditor solidari pogués realitzar i més si és té en compte que no resta provat que els agents, ni davant del Banc, ni front a la Batllia, demanessin el bloqueig del compte l'any 1992, sinó que van esperar fins el 23 de maig de 1993 per sol·licitar-ho judicialment.

En segon terme, la part apel·lant considera que també incorre en negligència el Banc pel fet que els certificats dels Notaris del Principat d'Andorra porten data de 23 i 25 de març de 1992 i que fou a finals de març quan van comparèixer de nou a l'entitat bancària i van presentar aquests certificats i, per tant, l'entitat bancària ja sabia que ells eren els successors del Sr. C. quant a la cotitularitat del compte i que s'hauria d'haver bloquejat el compte i impedir els actes de disposició de l'altre cotitular portats a terme el 21 d'abril de 1992. Tampoc aquest argument pot triomfar. Em primer lloc, perquè el lliurament dels certificats en el mes de març de 1992 no prova que aquests es lliuressin al Banc en la visita del mes de març, sinó que de la prova practicada a les actuacions es corrobora la tesi defensada per l'entitat bancària, segons la qual aquests certificats només es van lliurar al Banc el dia 27 de maig de 1992 i, per tant, es va acreditar la condició de successors en la cotitularitat del compte. En efecte, de la prova de confessió en judici el Sr. Gil C. reconeix que és cert que l'esmentat dia fou quan es va lliurar la documentació al Banc, segons resulta de la seva resposta a la posició quarta. Per tant, les asseveracions de la part agent, en el seu escrit de conclusions contradiuen la resposta d'un dels actors que, precisament, acredita la tesi defensada per la part defenent. I el mateix esdevé amb l'argument del recurrent segons el qual els agents mai van estar informats dels

actes de disposició de l'altre cotitular del compte. Una vegada més, és suficient amb analitzar la prova de confessió en judici per corroborar que el Sr. Gil C. afirma que és cert que se'ls va comunicar l'existència d'actes de disposició per part de l'altre cotitular (posició sisena) i la seva germana assevera també ésser cert aquest extrem, referint que l'empleat del Banc els va informar de l'existència d'un "petit problema". A més, cal afegir també que, front a la tesi de la part recurrent també de la confessió dels agents s'extreu que no van sol·licitar el bloqueig del compte i que si bé van demanar el saldo del compte no van demanar retirar diners (posicions 11 i 13).

Aleshores, resta acreditat que fins el dia 27 de maig on compareixen i proven la seva condició de successors ni sol·liciten el bloqueig del compte ni consta que es volgués retirar els fons del compte, sinó que només s'ha acreditat que es va demanar un moviment històric del compte i que aquest fou facilitat pel Banc. Així mateix de la prova practicada es pot també concloure que des d'aquesta visita fins el fax de data 26-6-1992 no es tenen més comunicacions per part dels agents. I si s'analitza la prova documental resulta que el cotitular supervivent havia donat ordres de traspàs dels fons abans del dia 27 de maig de 1992 i que el traspàs que restava per efectuar i que es va portar a terme el dia 2 de juny de 1992 havia estat ordenat en data 21 d'abril de 1992, com consta al folis 154 a 157. I només s'ha d'analitzar ara si essent un compte indistint el cotitular podia portar a terme actes de disposició dels ròssecs del compte a títol individual i si el Banc havia d'haver bloquejat o paralytitzat aquesta actuació.

III.- En el present litigi ens trobem front a un supòsit de solidaritat activa, que troba el seu origen en un contracte de compte corrent on s'estableix el caràcter solidari o indistint, la qual cosa significa que, de conformitat amb allò que es preveu al Codi 8,40,1 i 8,41,23 cada creditor es troba legitimat per exigir per si sol la totalitat de la prestació. I si això succeeix, la relació obligatòria solidària s'extingeix en la seva vessant externa (cfr. Digest 45,3,2-1), sens perjudici que en les relacions internes el creditor que hagi obtingut la totalitat de la prestació hagi de procedir a anivellar la seva situació patrimonial amb l'altre o altres creditors solidaris segons la proporció que a cadascú correspon (i a manca de pacte, a parts iguals) en aquesta vessant interna. Però, cal repetir que en la relació externa, l'exigència de la prestació per un dels creditors solidaris suposa la desaparició de la relació obligatòria solidària, atès que encara que puguin existir diferents vincles jurídics entre deutor solidari i creditors, la relació solidària només té

un únic objecte. I aquestes conclusions no es veuen obstaculitzades per les asseveracions del recurrent, qui cita en defensa de la seva posició la sentència d'aquest Tribunal de 22-6-2000 i l'Aute de 30-9-1999. Si s'analitzen les esmentades resolucions judicials resulta que en l'Aute de 30-9-1999 existien dubtes sobre si el compte col·lectiu era conjunt o indistint, a la vegada que resultava que l'entitat bancària havia tingut coneixement que els hereus del difunt s'oposaven a que els ròssecs foren lliurats al consort supervivent, que era l'altre cotitular, mentre que en aquest litigi ni hi ha dubtes sobre la natura del compte, atès que es tracta d'un compte indistint o solidari, ni informats els agents de l'existència d'actes de disposició pel cotitular del compte van manifestat la seva oposició ni van demanar el bloqueig del compte amb anterioritat a l'ordre de disposició ni al seu compliment, sinó molt més tard (maig de 1993), a més que fou el Banc, qui en atenció a les posicions enfrontades de les parts sol·licitava judicialment el bloqueig del compte fins que es resolgués sobre la titularitat definitiva dels ròssecs. I, pel que fa a la sentència de 22-6-2000 el que estableix aquesta Sala és que davant d'ordres contradictòries dels titulars de comptes indistints havia d'haver comunicat amb els mateixos per a resoldre aquest conflicte d'interessos i en no fer-ho va actuar de forma inadequada. En canvi, en el cas que ens ocupa els agents no van acreditar ésser els cotitulars dels comptes fins a més d'un mes després de l'ordre de l'altre cotitular indistint, que es trobava legitimat per a disposar de la totalitat del ròssec en virtut de la modalitat de compte corrent (cfr. STSJA de 11 de juliol de 2002 "més concretament en la seva modalitat sobre la solidaritat de creditors, ja que segons la disposició que es troba en el Digest 45,2,2, en aquesta modalitat de les obligacions pluripersonals cadascun dels creditors pot exigir ell sol la totalitat de la prestació; que en relació amb el cas que origina el recurs, suposa que qualsevol dels cotitulars del compte indistint té la facultat de disposar lliurement i de forma individual de tota la quantitat que es troba en el compte") i, quan foren advertits que ja s'havien efectuat actes de disposició per l'altre cotitular es van limitar a demanar el moviment històric del compte, sense demanar al Banc que bloquegés el compte i sense que front a l'entitat bancària es presentessin ordres contradictòries, per la qual cosa no és apreciable en aquest supòsit la responsabilitat que es vol atribuir a l'entitat bancària.

IV.- La manca de prova dels il·límits atribuïts a l'actuació del Banc, al no haver-se acreditat la seva manca de diligència, fan innecessari pronunciar-se sobre si la responsabilitat a reparar els danys i perjudicis ha de ser

solidària o no, atès que no es pot atribuir de la prova practicada l'obligació de reparar els danys i perjudicis ni de lliurar els ròssecs a l'entitat bancària essent la seva conducta i actuació diligent.

El refús del recurs d'apel·lació suposa que s'hagin d'imposar a la part apel·lant les costes d'aquesta segona instància (cfr. Codi 7,51,5).

Atesa la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMEM el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal dels Srs. Gil i Dolors C.C. contra la sentència, de data 9-1-2003, dictada per l'Honorable Tribunal de Batlles en les actuacions de judici ordinari núm. 476-4/94, dels quals deriva aquest Rotlle i CONFIRMEM la seva part dispositiva. S'escau imposar a la part recurrent les costes d'aquesta segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-